

Presentació del llibre

*Premi Internacional de Dibuix Ynglada-Guillot. 50è aniversari**

Victoria Durá

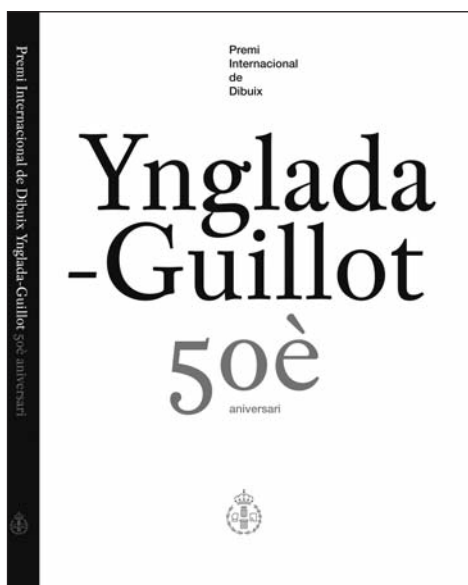
Conservadora del Museu de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. museu@racba.org.

Dintre de dos mesos farà 20 anys que treballo en aquesta institució; 20 anys que han estat fantàstics. Per això vull aprofitar l'ocasió, potser la millor que hagi tingut en tot aquest temps, per, a més de parlar del llibre, fer públic el reconeixement i el meu agraïment als acadèmics. Sense el seu esforç constant perquè la institució continuï oberta i activa res del que fem les persones que hi treballem diàriament seria possible.

Personalment, els he d'agrair des del primer fins a l'últim dia. Vaig trucar a la porta de l'Acadèmia per primera vegada un 1 de setembre a la tarda. Pensava que no hi hauria ningú, però em va obrir el senyor Francesc Fontbona que aleshores estava ja preparant el catàleg de pintura i segons em va explicar després hi passava estones que tenia lliures fent feines de catalogació. Encara no sé perquè va confiar en mi d'aquella manera; potser, perquè jo venia d'una altra Acadèmia, la de San Fernando, i va pensar que amb mi s'estalviarien haver d'explicar com funcionaven aquestes institucions. Més endavant he pensat molt en la coincidència d'aparèixer just un dels dies que ell hi era. Potser sigui ve-

ritat que les coincidències no existeixen! Crec que ell ja sap que és un acadèmic i una persona molt important per a mi, i per això he volgut dedicar-li les primeres paraules.

Permetin-me que els expliqui que quan faig visites guiades al museu sempre em trobo amb cares fascinades pels tresors que troben en aquestes sales, i també una mica desconcertades perquè desconeixien l'existència d'aquesta institució malgrat tenir més de 150 anys de vida i no haver-se mogut mai d'aquest espai. Llavors, explico als visitants que les reials acadèmies són institucions un tant peculiars, que no depenen de les administracions i que han de sobreviure amb els seus propis ingressos, si és que els tenen, o bé amb les subvencions i patrocinis que aconsegueixen. Ara pensin en els acadèmics, persones destacades i il·lustres dins les seves professions o activitats relacionades amb les belles arts, que són honorats per les seves trajectòries en ser nomenats membres de l'Acadèmia; són normalment professionals en actiu que es troben que han de gestionar una institució amb un enorme patrimoni artístic i documental i sense mitjans econòmics propis. Difícil, molt difícil. Intento que les persones que ens visiten entenguin que malgrat tot estem oberts al públic i cada vegada més presents en el món cultural, sobre tot a través de l'extraordinària finestra que suposa la pàgina web; que entenguin que l'esforç i la feina dels acadèmics fa possible, entre altres coses, que ells puguin en aquell moment estar visitant la institució.

tòries en ser nomenats membres de l'Acadèmia; són normalment professionals en actiu que es troben que han de gestionar una institució amb un enorme patrimoni artístic i documental i sense mitjans econòmics propis. Difícil, molt difícil. Intento que les persones que ens visiten entenguin que malgrat tot estem oberts al públic i cada vegada més presents en el món cultural, sobre tot a través de l'extraordinària finestra que suposa la pàgina web; que entenguin que l'esforç i la feina dels acadèmics fa possible, entre altres coses, que ells puguin en aquell moment estar visitant la institució.

Per això em sento molt orgullosa de formar part d'aquesta petita estructura de treballadores –només som quatre–, que va néixer fa uns 22 anys gràcies a l'aposta decidida del llavors president, senyor Joan Bassegoda i Nonell, d'obrir les instal·lacions i els fons històrics, artístics i documentals de la institució als estudiosos, investigadors i públic en general, donant un servei valuós i necessari, que comportava imprescindiblement portar a terme feines internes d'ordenació, catalogació i estudi dels fons. Hem de pensar que fins aquell moment l'Acadèmia va estar durant molts anys pràcticament tancada, i l'atenció a les sol·licituds externes o les tasques de catalogació les realitzaven alguns dels acadèmics quan podien dedicar-hi el seu temps. La feina feta des que es va activar el funcionament diari de l'entitat ha estat molt i molt important, i així podem dir que avui l'Acadèmia és un centre viu i actiu.

Potser el que veuen les persones que venen a l'Acadèmia a diari sigui la feina de la Núria Nus, que a més de portar a la perfecció tots els assumptes dels acadèmics administra també els de les tres fundacions que tenen la seu en la nostra entitat –Ynglada-Guillot, Güell i Picasso-Reventós–; o la ingent tasca de la Begoña Forteza posant ordre i catalogant el valuós arxiu que conserva la institució, així com el fons bibliogràfic; o bé la meua feina al front del fons del museu; i dos dies a la setmana es poden trobar també amb la Mari Luz García que ens ajuda en tot el que calgui. Però el que hi ha al darrere d'aquesta activitat quotidiana, el que la fa possible, és l'esforç constant dels acadèmics que continuen apostant de valent per la vida activa de la institució.

I fins i tot, en ocasions, s'impliquen directament en la feina interna, com va passar quan es van editar els catàlegs del fons del museu, realitzats pel senyor Francesc Fontbona, el de pintura, i per la senyora Pilar Vélez, el d'escultura. O també la senyora Vélez es va encarregar durant anys de la coordinació i edició anual del *Butlletí* de l'entitat, del qual se n'ocupa actualment l'acadèmic de número senyor Josep Bracons.

Des de llavors, els membres de l'Acadèmia han tingut moltes iniciatives, com la millora de les instal·lacions, feta entre els anys 2000 i 2002, a iniciativa del secretari general senyor Leopoldo Gil Nebot, i sent president el senyor Jordi Bonet i Armengol. El resultat va ser l'adaptació d'alguns espais per a despatxos i la construcció d'un magnífic magatzem per al museu –que mai podré agrair prou– així com d'un altell per a l'arxiu i un altre per a secretaria. I, entre altres coses, l'entusiasme i suport econòmic de l'acadèmic protector, el senyor Joan Uriach i Marsal, que va ser el tresorer de la institució durant molts anys, va fer possible que avui tinguem una pàgina web extraordinària a través de la qual podem difondre les nostres activitats i posar a l'abast de tothom la informació sobre el patrimoni artístic de l'entitat. També la imatge corporativa s'ha renovat els últims anys, gràcies a la implicació d'un altre acadèmic, el senyor Enric Satué, que amb la seva creativa feina ha aconseguit donar a la institució una imatge gràfica adequada als temps. I, com no, destacar el suport del senyor Francisco Daurella i Franco, acadèmic d'honor, que assumeix les despeses de papereria i d'impressió.

I arribem al dia d'avui, a la presentació del llibre *Premi Internacional de Dibuix Ynglada-Guillot. 50è aniversari*, que és la culminació d'una altra iniciativa de la junta de govern de l'Acadèmia, que, com saben, a la vegada conforma el patronat de la Fundació Ynglada-Guillot. És veritat que han estat molts mesos d'intensa feina, a l'Acadèmia i fora d'ella; molts caps de setmana dedicats –com bé ho saben els meus fills!– per aconseguir elaborar un llibre ben documentat que expliqués la història de la Fundació i del concurs; i tot dins d'un termini de temps ben concret, perquè era important que es pogués presentar dins aquest 2012, any de la celebració del 50è concurs del Premi. Però de nou, darrera d'aquesta feina es troba el suport constant dels responsables de la institució i l'esforç per

aconseguir el finançament necessari per editar el llibre. De nou, la seva generosa i desinteressada col·laboració va ser crucial per obtenir un magnífic resultat en una empresa difícil.

Confesso que en la investigació sobre la història de la Fundació i dels concursos vaig començar pràcticament de zero, perquè fins llavors el fons de dibuixos procedent del Premi Ynglada-Guillot que conservem a l'Acadèmia era tan sols un més dels molts diversos fons que hi custodiem. Coneixíem el llistat complet dels artistes guardonats des de l'any 1959 perquè apareixia als catàlegs de les mostres anuals del Premi, però ni tan sols sabíem on es trobaven els dibuixos guanyadors de la primera etapa de la Fundació –des de 1959 fins a 1984–, quan el Patronat de la Fundació no estava relacionat amb cap altra entitat i les exposicions anuals es realitzaven de forma habitual al Palau de la Virreina. Efectivament, les primeres indagacions ens van portar a esbrinar que tots aquests dibuixos entraren a formar part del fons del Museu d'Art Modern de Barcelona, i finalment, amb l'ajut del Francesc Quílez i de la Mercè Saura –del Gabinet de Dibuixos i Gravats del MNAC– els vam trobar al fons d'aquest museu. Desconeixíem també què va succeir l'any 1984 perquè la Fundació paralitzés la seva activitat i per tant deixés de realitzar el concurs durant quatre anys, i per quina raó l'Acadèmia va encarregar-se de la Fundació a partir de 1988, reprenent el certamen l'any següent. Amb la investigació vam descobrir també que a més dels dibuixos premiats, durant la primera etapa del concurs el Patronat va decidir comprar en diverses ocasions d'altres peces presentades al concurs –nou en total– que també es conserven al MNAC. I una altra sorpresa va ser assabentar-nos que durant uns anys es va portar a terme una iniciativa que considerem de gran interès, ja que donava al guanyador del certamen la possibilitat d'exposar en la mostra de l'any següent una selecció de la seva producció, idea que potser el Patronat actual pugui recuperar per a futures edicions.

Amb la informació aportada per les Actes del Patronat de la Fundació, per l'estudi de la documentació que es conserva al seu arxiu i la bibliografia existent, i en alguns casos pel testimoni dels protagonistes, totes les llacunes que teníem es van anar resolent i aclarint. Bé, totes menys malauradament una, que ha quedat pendent de continuar la investigació: trobar el dibuix del pintor Amadeu Casals que va ser premiat al concurs de 1989, el primer que es va realitzar en aquesta casa, ja que desconeixem la localització, si bé tenim la sort de comptar amb la fotografia. La confusió i els problemes organitzatius que van envoltar aquesta primera edició van ser probablement el motiu pel qual avui no es troba l'obra a la nostra col·lecció. La família i tots vostès poden tenir la seguretat que continuarem buscant aquest dibuix.

D'altra banda, mai havia escrit sobre artistes i professionals que poguessin llegir els meus comentaris i em vaig adonar de la dificultat afegida que això comporta. Així, em vaig proposar contactar amb tots els artistes destacats als concursos que encara són entre nosaltres, feina que en ocasions va suposar una recerca ben complicada, però sempre molt interessant. Escoltar els seus records, l'explicació de com van viure l'experiència, i sentir l'afecte que en tots es trasllua va ser molt gratificant i enriquidor. Vull, per això, expressar el meu agraïment, a tots els artistes que protagonitzen aquesta història, que, amb el seu valuós testimoni i les seves generoses aportacions, han contribuït també a l'elaboració del llibre.

Ha estat també una feina enorme el buidat de molta de la premsa editada al llarg d'aquests cinquanta-tres anys, buscant els articles o les notícies que ens parlessin del premi i ens donessin una idea clara de la repercussió. Això no hauria estat possible de cap manera sense l'ajut incondicional i constant de l'Anna Plà, amb la col·laboració de la qual hem tingut el plaer i la sort de comptar a l'Acadèmia durant quasi dos anys, gràcies al projecte de recerca de la UB “El otro siglo XIX”, dirigit per la també acadè-

mica i vicedegana de la UB, la senyora Mireia Freixa. La incorporació de l'Acadèmia a aquest projecte va permetre la contractació de l'Anna per ajudar en les tasques de catalogació dels fons acadèmics, especialment el de dibuixos de Pau Milà i Fontanals. Però la seva implicació amb qualsevol feina que se li proposava va fer que dediqués també moltes de les seves hores “extra acadèmiques” a aquesta investigació. Per això consta al llibre com a documentalista del treball, i per això, encara que ja no tinguem la sort de tenir-la entre nosaltres, sempre pensarem en ella com una més d'aquest equip. Gràcies Anna.

Finalment, el llibre va quedar estructurat en dues parts centrals: la primera explica de manera transversal la història, els canvis i l'evolució del premi i de la Fundació; i la segona presenta els certàmens cronològicament, mostrant una fitxa amb les dades generals de cada concurs, així com les corresponents a les dades i imatges de les obres que es van premiar o adquirir en les diferents convocatòries. A més, es complementa amb l'article inicial sobre Pere Ynglada Sallent, realitzat per Francesc Fontbona, i amb un text final que pretén contextualitzar aquesta iniciativa i analitzar somerament la consideració i repercussió que va tenir als mitjans de comunicació i, en general, dins el món de l'art.

Gràcies a tots per confiar en mi, i especialment als senyors Leopoldo Gil Nebot i Joan Antoni Solans i Huguet, actuals secretari general i president de l'Acadèmia i del patronat de la Fundació Ynglada-Guillot; gràcies també, i com sempre, al senyor Francesc Fontbona, perquè amb el seu text sobre Pere Ynglada el llibre ha guanyat solidesa i qualitat; gràcies als acadèmics protectors Sra. Helena Cambó i Mallol, Sr. Francisco Daurella i Franco, Sra. Montserrat Isern i Delclós, Sr. Joan Oliveras i Bagués, Sr. Joan Uriach i Marsal i Sr. Antoni Vila i Casas, que amb generositat han fet possible l'edició. Al senyor Vila Casas li devem a més un agraïment especial pel seu paper decisiu en la continuïtat de l'activitat de la Fundació Ynglada-Guillot, ja que des de l'any 1999, com a president de la Fundació Privada Vila Casas, patrocina el Premi de Dibuix i es fa càrrec de la major part de les despeses, a més de cedir per a la mostra una de les magnífiques sales, l'Espai VolArt, de la seva Fundació. I gràcies a l'acadèmic de número senyor Enric Satué. Per a mi ha estat un autèntic plaer treballar amb ell i ser testimoni del procés creatiu que el porta a interpretar de manera magistral les idees de l'autor i les necessitats d'un treball, en aquest cas una mica complex a l'hora d'ordenar i presentar els continguts. Considero que el disseny d'aquest llibre és tot un homenatge al dibuix.

Per acabar, he de dir que per a la correcció dels textos he tingut la sort de comptar amb la Núria Nus, que ha hagut de treballar de valent per corregir les errades d'aquesta castellana, que, si bé ha fet camí, encara ha d'aprendre molt d'una llengua tan complexa i bonica com és el català.

Moltes gràcies.

19 de desembre de 2012

NOTES

*L'acte el va introduir el president, senyor Joan Antoni Solans i Huguet, i després l'acadèmic de número senyor Francesc Fontbona va exposar una síntesi del seu text sobre Pere Ynglada inclòs al llibre. La sessió finalitzà amb quatre cançons interpretades per Josep-Ramon Olivé Soler, guanyador de la Beca de Música en l'especialitat d'interpretació de la Fundació Güell 2012-2013.